

AKTUALNO VPRAŠANJE

• delu in problematiki trgovine na območju OLO Kranj v letu 1958 bodo v teh dneh razpravljali na letnem občnem zboru Trgovinske zbornice za okraj Kranj.

V organizaciji trgovskega omrežja je prišlo v preteklem letu do precejšnjih sprememb, ki so v glavnem posledica vključevanja kmetijskih združenj v sestavo omrežja družbenega sektorja. To vključevanje je povzročilo postopno centralizacijo trgovskih gospodarskih organizacij, tako v mestih kot na podeželju. S tem je organizacija trgovine na Gorenjskem došla nekoliko spremenjeno podobo, ki ni ostala brez nekaterih slabosti.

Bobili smo predvsem več srednje vel-

kih podjetij, zmanjšalo pa se je število trgovin z rednim in pavšalnim obračunom. Kljub temu pa je bila organizacija omrežja še dovolj prilagojena potrebam posameznih krajev. Pač pa se je pojavila huda napaka v tem, da na nekaterih področjih okraja posluje eno samo trgovsko podjetje. To bo treba čimprej popraviti, ker je na ta način po več tisoč prebivalcev glede preskrbe odvisno od enega samega podjetja. To pa je najboljša podlaga za hitro naraščanje monopolizma in slabega odnosa do odjemalcev.

Sploh se pri trgovinah na drobno preveč zanemari učinkovita konkurenca, ki bi prisilila trgovino k boljšemu poslovanju, k večjemu proučevanju potreb in k iskanju možnosti za najcenejšo nabavo

blaga. Namesto tega včasih izberejo ljudski odbori lažjo pot, pot preprostega združevanja večjega števila slabotnih majhnih trgovin v podjetja z velikim številom prodajal, a brez konkurence na danem območju.

Trgovska mreža v Sloveniji po številu prodajalnih je zdaleka ne dosega predvojnega stanja. Lani je bilo n. pr. v republiki 5029 prodajal, kar zneso le 46% stanja v letu 1939. Če nekaj let se vse bolj postavlja zahteva po večjih investicijah občinskih ljudskih odborov v razširitev trgovskega omrežja. Problem pa se rešuje zelo počasi, medtem ko količinski promet naglo narašča. A. T.

AKTUALNO

POMLAD

Foto: F. Perdan

S plenarne seje Občinskega odbora SZDL Jesenice

Več pojasnjevanja in kolektivnega dela

Minuli četrtek je bil na Jesenicah plenum Občinskega odbora SZDL, ki so se ga udeležili tudi nekateri predsedniki in tajniki osnovnih organizacij. Predsednik Občinskega odbora SZDL Ivo Saksida je najprej poročal o delu odbora in osnovnih organizacij od zadnje letne konference pa do danes. Izpopolnili so tudi Občinski odbor z novimi člani ter sprejeli nekaj sklepov.

V poročilu so bila nakazana predvsem organizacijska vprašanja; vloga Socialistične zveze v razvijanju družbenega samoupravljanja, odnosi do ljudske oblasti in drugo. V občini je 31 odborov SZDL z 259 odborniki. Večina teh organizacij opravlja svoje poslanstvo, kar se odraža tudi v razpoloženju občanov. Marsikje pa so odbori tudi nedelavni. Organizacije v Ratečah, Podkorenu, Plavškem rovtu, Smokuču in Potokih še niso imele niti občnega zbora. Nekatere pa še niso poravnale lanskoletne članarine.

V več kot dvehurni razpravi se sodelovalo precej članov, ki so našli vrsto perečih vprašanj. Med drugim so ugotovili, da je bilo v dosedanem občinskem odboru SZDL premalo kolektivnega dela, da je večina dela slonela le na predsedniku, tajniku in morda še enemu ali dveh članih. Podobno se dogaja tudi v osnovnih organizacijah. Mnogo so govorili tudi o stanovanjskih skupnostih, ki ne morejo in ne morejo iz svojega začaranega kroga. Zlasti žene veliko pričakujejo od njih. Kakor kaže, ne bodo prej zaživele, da bo sprejet Zakon o stanovanjskih skupnostih, ki bo točneje določil njihove naloge in pravice. Nadalje so ugotovili, da organizacije ne dobivajo dovoljne pomoči za delo na področju razvijanja družbenega in delavskega samoupravljanja. Zlasti komisija za družbeno upravljanje ni opravila svoje vloge. Morala bi namreč spremljati delo organov družbenega upravljanja in opozarjati na probleme.

Največ so govorili o minulih zborskih volivcev, ki so razpravljali o letošnjem družbenem načrtu jesenijske občine. Zaradi površnega in čisto napačnega tomačenja so mnogi zbori volivcev odbili predlog za dopolnilni proračunski prispevek. Kaže, da je bilo to vprašanje premalo pripravljeno.

Zlasti je bilo to pereče v Zeleni. Gre namreč za to, da so v občinskem družbenem načrtu že upoštevali sredstva iz tega prispevka za gradnjo najnujnejših komunalnih naprav. Hkrati s tem so poudarili, da politične organizacije premalo pojasnjujejo volivcem in članom občinsko problematiko ter problematiko nasploh. Volivci, zlasti proizvajalci, ki prispevajo glavni delež, so upravičeni zahtevati pojasnila, kako se gospodari z njihovimi sredstvi in zakaj bodo uporabljena.

S seje predsedstva ObSS Radovljica

V sredo, 1. aprila je bila v Radovljici 4. redna seja predsedstva ObSS Radovljica. Govorili so o izdelavi tarifnih pravilnikov v gospodarskih organizacijah, o seminarju za člane delavskega in družbenega samoupravljanja ter o praznovanju 1. maja.

V ponedeljek, 30. marca se je pričel pri ObSS v Radovljici enotedenski seminar za člane delavskega in družbenega samoupravljanja, ki se ga je udeležilo 25 slušateljev — članov različnih sindikatov, ki bodo potem o vsem najpotrebnejšem seznanili okrog 100 aktivnih sindikalnih delavcev v radovljiški občini.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LITO XII., ST. 27 — CENA DIN 18.—

KRANJ, 6. APRILA 1958

7. april

Ob izdelavi tarifnih pravilnikov

Večji gospodarski uspeh - večji prejemki

Izredni proračunski prispevek proti neupravičenim izplačilom - Priporočila in stališča zbrora proizvajalcev OLO Kranj

Svetovni dan zdravja

Ob letošnjem Svetovnem dnevu zdravja — 7. aprilu — bodo po vsem svetu obravnavali za slehovo družbo zelo važno vprašanje: duševno zdravje in duševne bolezni v sodobnem svetu. Temu problemu bo v celoti posvečeno tudi leto 1960.

Kot je človeški organizem sestavljen iz celice in organov, ki lahko oboli, tako tudi človeško družbo sestavljajo posamezniki in skupine, ki lahko obolijo. Znaki duševnega obolenja neke skupnosti so predvsem asocialnost, nezdravo spolno življenje, ločeni zakoni, razdrti domovi, zločini, alkoholizem, uživanje opojnih mamil, samomorji itd.

Razen nomena, ki ga znanost pripisuje dednosti, je ugotovljeno, da je vpliv okolja na razvoj človeka mnogo večji. Nezdravi ljudski odnosi, posebno v zgodnjem detinstvu, privedejo do hudih duševnih obolenj skupnosti, pri posamezniku pa do neke stopnje blokiranja razvoja in povzročijo čustveno nezrelost, ki dalje moti pravi razvoj in ljudske odnose.

Danes lahko trdimo, da so razne duševne motnje najvažnejši in dostikrat najtežji problem javnega zdravstva, čeprav je marsikateri zasluzni in pomembni zdravstveni delavci tega dejstva ne priznajo.

V Indiji n. pr. po podatkih Vseindijskega inštituta za duševno zdravje znaša odstotek težkih duševnih motenj 2%. V ZDA bolna za duševnimi motnjami 9 milijonov ljudi, torej vsak 16. prebivalec predstavlja manjši ali večji problem. Poldrugi milijon prebivalcev je duševno defektnih. V ZDA je vsako leto ugotovljenih tudi 1.750.000 zločinov. V Franciji 4,5% vseh otrok v starosti od 4 do 17 let ni dovolj duševno razviti in je za njihovo šolanje potrebna posebna skrb.

Na osnovi psihiatričnih proučevanj obstajajo dokazi, da je skrb staršev za otroka v najbolj zgodnjem obdobju življenjske važnosti za njegovo bodoče duševno zdravje. Novorojenček in majhen otrok se brez te kvalitativne skrbi ne moreta razviti v družbeno bitje.

Samomor je indeks, s katerim lahko presodimo duševno zdravje skupnosti. Odstotek samomorov je največji v ZDA, v Avstriji in v Švici. Moški podlegajo pogostejše kot ženske. Razmerje se giblje od 3:1 do 5:1.

Prava revolucija je v zadnjih letih nastala glede zdravljenja duševnih bolnih in zunanje podobe zavodov za duševne bolnike. Prej so bile duševne bolnišnice obdane z visokimi zidovi in zaklenjene s težkimi ključavnicami. Sodobna medicina pa to ruši in vrata odpira na stežaj. Zdravniki od tod odhajajo ven, obiskujejo domove in tu poiščejo bolnike, da jim vlijejo pogum za zdravljenje.

Pred dnevi je Svet za delo pri ObLO Kranj razpravljal o nekaterih vprašanjih ob sedanjih pripravah za nove tarifne pravilnike. Zaključke Sveta za delo pa so potem pretresali člani Zbora proizvajalcev ObLO. V razgovorih so sodelovali tudi predstavniki sindikatov. Člani Zbora proizvajalcev so sprejeli nekatera stališča in priporočila gospodarskim organizacijam v zvezi z izdelavo tarifnih pravilnikov.

Taka priporočila, kot je bilo rečeno, so potrebna za to, da ne bi predlagatelji tarifnih pravilnikov šli mimo nekaterih važnih načel. Tarifni pravilniki, ki tega ne bi upoštevali, bi občinska komisija morala zavrniti. To pa bi samo zavleklo sprejem tarifnih pravilnikov, seveda v škodo samim kolektivom.

Po končani izdelavi družbenih načrtov in tudi bilanc so zdaj vodstva podjetij v večini zaposlena z izdelavo tarifnih pravilnikov. Zlasti v večjih podjetjih je velika razgibanost in zanimanje med delavci, pa tudi delo v pisarnah je v polnem zamahu. Slabše pa je v posameznih manjših kolektivih.

O tem, kakšne so pravzaprav tendence ob izdelavi tarifnih pravilnikov v naših podjetjih, nima še dosti pregleda. Vendar pa se že iz političnih priprav, iz raznih sestankov in razgovorov vendarle javljajo različna stališča, različna tomačenja, ki bodo brez dvoma prišla do izraza tudi v končnih formulacijah.

Da bi občinska komisija za potrjevanje tarifnih pravilnikov lažje delala, so člani zbora proizvajalcev sprejeli nekatera načela. Pri tem pa so upoštevali, da nikakor ne smejo s svojimi stališči krniti samostojnost kolektivov in razlike v oblikah in višinah nagrajevanja, kjer so te razlike upravičene oziroma utemeljene z gospodarskimi uspehi.

Komisija naj v prvi vrsti upošteva izkazani čisti dohodek podjetja, od kje in kako je ta sestavljen in kakšna je njegova dinamika. Povsod tam, kjer bodo vidne razlike od lani, zlasti pa odstopanja od letošnjega družbenega načrta, ki mora biti kot osnovna dokumentacija, v vseh teh primerih je treba zahtevati podrobne obrazložitve.

Ob izračunu skupne vsote osebnih dohodkov, kjer se upošteva celotna lanskoletna izplačila, so tudi različne. Nekatera podjetja so

šla lani preko priporočila OLO, da lahko izplačajo največ dve plači nad tarifnim pravilnikom. Ker so torej že lani kršili načelo, bi imeli tudi za sedanji start boljše pozicije, kar pa bi bilo nepravilno.

Na predlog Sveta za delo so člani Zbora proizvajalcev tudi sprejeli priporočilo, naj gospodarske organizacije v tarifnih pravilnikih spremenijo odnos med konstantnim in variabilnim delom razpoložljivega sklada za osebne dohodke tako, da bo več možnosti za elastičnost, gibljivo nagrajevanje po učinku.

V priporočilih podjetjem je poudarjeno, naj bi čimveč delovnih mest oziroma prejemkov delavcev

vezali na delovni uspeh, na produktivnost posameznika, kot tudi na poslovni uspeh podjetja. Samo višji gospodarski uspeh oziroma večja produktivnost naj bo opravilo za višje prejemke. O predlogih, kjer izplačila ne bodo v sorazmerju z doseženo produktivnostjo, pa bo Zbor proizvajalcev tudi pozneje, po odobritvi tarifnega pravilnika, znova razpravljal. Občina bo imela možnost, da predpiše izredni proračunski prispevek za visoka izplačila nad tarifnim pravilnikom.

Kolektivom bodo pri izdelavi tarifnih pravilnikov pomagali predstavniki občine, zbora proizvajalcev in sindikatov. Namen te pomoči je v tem, da se ohranijo in še bolj razvijejo pobude in oblike, ki jih kolektivi odkrivajo in uveljavljajo ob pripravi sedanjih tarifnih pravilnikov, za čimbolj vzpodbudno nagrajevanje delavcev po učinku. Hkrati pa bodo morda prišle na dan še druge nepravilne težnje posameznikov, ki krnijo osnovni cilj — vzpodbudo delavcem za večji delovni zagon. K. M.

Na vsakem delovnem mestu v »Planiki« bodo letos, po novem tarifnem pravilniku, lahko dosti več zaslužili — seveda z delom po učinku

LJUDJE IN DOGODKI

UPOR V TIBETU

PABERKI PO SVETU

DVA KONCA

Key Johnson, direktor ameriške direkcije za raziskovanje vesolja je dejal, da je teoretično možno prebrči normalne radijske in radarske zveze v Sovjetski zvezi...

»Toda.« je nadaljeval Johnson, ko je govoril v senatnem pododboru za vprašanje vesolja...

Palica ima vedno dva konca!

PREDLOG ZA MADAME MASSU

Zena znanega generala Massuja, ki je odigral pomembno vlogo v alžirskem uporu, je izjavila, da so pariski opozicijski časopisi krivi...

Med časopisi, ki jih cenzura često zapleni zaradi pisanja o Alžiriji, je v ospredju predvsem pariški tednik »Express«.

Direktor tega lista, Francoise Giraud je ženi Massuja odgovoril oziroma predlagal takole:

»Ukinili bomo izhajanje »Expressa« za dva meseca in še potem ne bo uspeha v vojni, naj — zaplenijo madame Massu namesto »Expressa«.

NAPOLEONOV SOP LAS

Na neki dražbi v Worcesteru (Anglija) je bil prodan šop las za 200.000 dinarjev, ki je bil odrezan z Napoleonove glave po njegovi smrti na otoku sv. Helene.

Podobnih šopov Napoleonovih las je v zadnjih desetletjih prodanih že toliko, kot da je imel Napoleon najmanj 30 glav z nadvse močnim lasiščem.

SLABO ZNAMENJE

V drugi svetovni vojni je pomrl precej Nemcev. Ostalo je mnogo več žena kot moških. Zaradi tega je nastal v letih po končani vojni v Nemčiji poseben problem: številne ženske niso mogle dobiti mož.

Tega vprašanja bo kmalu konec. Z nedavno statistično analizo so ugotovili, da je v Zapadni Nemčiji med prebivalstvom starih 18 do 25 let razmerje med ženami in moškimi — 2.400.000 : 2.900.000.

TRGOVSKO POBIJANJE

Pariški »France Soire« je objavil naslednjo vest: »Eden izmed španjolsko-francoskih trgovskih sporazumov predvideva, da bo Francija kupila v Španiji za 72.000.000 frankov bikov za borbe v arenah in za 36.000.000 frankov živih golobov za streljanje.«

IZDAJA ČP »GORENJSKI TISK« - UREJAVNJE UREDNIŠKI ODBOR - DIREKTOR IN ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK - TELEFON UREDNISTVA ST. 475 - UPRAVA ST. 367 TEKOCI RAČUN PRI KOMUNALNE BANKI V KRANJU 607-70-1-135 - IZHAJA OB PONOBLJENIH IN PETKIH - LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MEBEČNA NAROČNINA 50 DINARJEV

Nekaj dni pretežno suho in deloma sončno vreme. V jasnih nočeh slana. Okrog 7. aprila ponovno padavine in verjetno spet sneg do nižin. Nadalje nestalne vreme s pogostimi padavinami in topleje.

obrazi in pojavi

Motorizirana ljubezen

Zenska z vozičkom, v katerem je sedel neboljen malček, se je sončnega dne sprehajala po ljubljanski cesti. Ali je gospa ali gospodična, nisem ugibal. Otrok je z zanimanjem spremljal ropot mimoidočih motorjev in avtomobilov...

sam upravljal vozičlo, je mož na motorju le uspel zaviti in peljati takoj za opisanim avtomobilom k ženski z otrokom... Toda... Črna limuzina se je ob ženski z otrokom ustavila. Tudi motorist je ustavil svoj »Galeb« in ko je videl, da sta se moški iz limuzine ter ženska z otrokom zapletla v tajinstven pomenek, je zasunkal hrmilo in odpeljal...

pritekla do limuzine in tedaj je izbruhnilo iz nje: jok, krik in vik. Z izrazi, s katerimi je zmerjala žensko z otrokom, ni štedila. V bližini tega dogodka se je kaj hitro zbrala gruča radovednežev. Obe ženski in moški so se znašli v neprijetnem položaju, vendar pa to njih ni ganilo. Zenska iz gozdčka je še naprej vpila nad drugima dvema. Moški pa je mirno odprl vrata limuzine, vzel otroka, njegova mati je zložila otroški voziček, ga vrgla v avto, se še sama vsedla v limuzino, ki je takoj nato odpeljala. Zenska iz gozdčka, verjetno žena moža iz limuzine, je objokana in potrta, nema obstala med radovedneži in drgetaje gledala za limuzino, ki je za prvim ovinkom izgnila izpred oči.

Zenska z otrokom je že dlje nesrečna, ker je njen malček nezakonski. Nesrečna je tudi žena moža z limuzino. Verjetno je nesrečen tudi moški z motorjem »Galeb«. In kdo lahko pove, koliko jih bo še nesrečnih! In kdo je tega krivi? Ljudje... —n—

Nemiri, ki že dlje časa trijo v Tibetu, so zadnje tedne nevarneje vzplamteli in privedli do okritega upora. Po uradnih kitajskih poročilih je bil upor zadšen v oboroženem boju v tibetski prestolnici Lasi in drugih krajih v tej gorški deželi. O Dalaj lami na eni strani trdijo, da so ga uporniki odvedli, na drugi strani pa, da se je pridružil upornikom. O značaju, bistvu in motivih dogodkov v Tibetu še dalje krožijo zelo protislovne novice, ki so v zvezi z očitnimi prizadevanji raznih strani, da bi upor v Lasi izkoristili v določene politične namene. Klasičen primer takšnega poskusa — ki sicer ni edini — je dejavnost Čang-kajškove vlade na Formozi. Ko so že več kot deset dni krožile o spopadih v Tibetu različne vesti, je prišlo naposled uradno kitajsko sporočilo, ki priznava, da je nastal upor. Kitajska vlada pojasnjuje upor kot posledico skupne akcije posameznih članov lokalne tibetanske vlade, reakcionarnih klik in tuje imperializma. V izjavi o tibetskih dogodkih, ki je bila objavljena pred uradnim kitajskim sporočilom, je indijski premier Nehru izrazil zaskrbljenost in upravičeno zanimalje svoje dežele glede na dolgo tradicijo kulturnih in verskih vezí med Indijo in Tibetom. Ob tej priložnosti je Nehru nedavno izjavil, da nima Indija nikakršne namere, vmešavati se v notranje zadeve Kitajske, s katero ima prijateljske odnose, in da ima Tibet za kitajsko področje. Opozoril je tudi na kitajsko-indijski sporazum o Tibetu iz leta 1954, v katerem je formulirano pet načel koeksistence. Nehru je v svoji izjavi omenil tudi globoko spoštovanje Indije do Dalaj lame ter indirektno opozoril na obveznosti, ki jih je Ljudska republika Kitajska na podlagi pogodbe iz leta 1951 prevzela do Dalaj lame in Tibeta. V tej pogodbi je LR Kitajska prevzela zunanje zadeve in obrambo Tibeta, zajamčila pa mu je versko in politično avtonomijo, avtonomno upravo in vlado ter se zavezala, da bo varovala in spoštovala status, pooblastila in funkcije Dalaj lame, ki je v tej deželi budističnih menihov in fanatičnih vernikov priznan politični, nacionalni in verski voditelj.

Po sporočilu o uporu je državni svet LR Kitajske objavil sklep o razpustu lokalne tibetske vlade, o kaznovanju večine njenih članov ter o ustanovitvi pripravljajnega komiteja za tibetsko avtonomno oblast. V sklepu se poudarja, da bo temu komiteju zaradi odsolnosti Dalaj lame predsedoval Pančhen lama, ki mu sicer v Tibetu ne priznavajo posebnih pravic nacionalnega in versko-političnega voditelja. Dolgo poročilo, ki ga je nato objavila agencija Nova Kitajska in ki vsebuje uradno kitajsko razlago dogodkov, zlasti poudarja smnenje kitajske vlade, da je treba v odnosih med Kitajsko in sosednimi deželami na jugovzhodu, predvsem pa med Kitajsko ter veliko in prijateljsko republiko Indijo, dosledno uporabljati načela mirne koeksistence. Poročilo tudi dodaja, da so po mnenju »Kitajske diskusije o notranjih vprašanjih prijateljske dežele nevljudne in nesmotrne.« Po »Komunistu«

OB JUBILEJNIH DNEVIH NA JESENICAH »TEK 40-LETNICE KPJ«

Tudi na Jesenicah so pripravili obsežen program prireditev v počastitev jubilejnih dni 40-letnice KPJ. Slavnosti bodo začeli v soboto, 18. aprila, z množičnimi zborovanji. Predvideno je, da bodo v podjetjih končali z delom ob 12.30. Nato pa bodo kolektivni s prapori in godbo na čelu odšli na zborna mesta. Zborovanji bosta na Jesenicah in Javorniku.

Ta večer bodo v gledališču uprizorili tudi Potrčevo dramo »Zlatica«, ki jo bodo ponovili tudi za dan praznika. Glavna proslava pa bo v nedeljo, 19. aprila. Tudi v naslednji teden bodo na sporedu razne prireditve in športna tekmovanja. Med drugim bodo taboriški prireditvi pred jeseniško železniško postajo večer s tabornim ognjem. Sledila bodo številna športna tekmovanja ter v četrtek, 23. aprila, »tek 40-letnice KPJ«, v katerem bodo sodelovale številne organizacije z okoli 150 ekipami. Štافتo bodo teklo od železniške postaje na Jesenicah, Podmežakljo mimo spomenika padlih borcev, nadaljevale pot proti Javorniku; prav tako do spomenika padlih borcev in se vrnile do Delavskega doma na Jesenicah.

V petek, 24. aprila, bo na Jesenicah zaključna akademija, na kateri bodo razdelili zmagovalcem posameznih tekmovanj pokale in diplome.

TEKMOVANJE MED MLADINSKIMI AKTIVI V KRANJSKI OBČINI

Na podlagi tekmovanja, ki ga je razpisal CK LMS, je tudi Občinski komitej LMS Kranj razpisal tekmovanje med mladinskimi aktivimi v počastitev Dneva mladosti in IV. kongresa zveze komunistov Slovenije.

Osnovni namen tekmovanja je razširiti aktivnost mladine pri reševanju pomembnih družbenih vprašanj. Tekmovanje je nagradno in bo zaključeno na dan 1. julija, ko bodo mladinske brigade odšle na lokalno akcijo pri graditvi vodovoda. N. P.

JESENISKA MLADINA BO PRAZNOVALA

V dneh od 16. do 25. maja bo na Jesenicah tradicionalni mladinski festival, ki bo posvečen 40-letnici KPJ in 90-letnici Železarne Jesenice. Otvoritev festivala bo ob priložnosti Titove štafete s Triglava. Sidel bo štafetni tek okoli Jesenic in skupni odhod na Ravne na Močarji. Tu bo slavnostna seja vseh mladinskih aktivov Jesenic in okolice. Z bogatim kulturnim in športnim programom letošnjega mladinskega festivala, ki bo zaključen 25. maja z veliko kulturno in športno prireditvijo v Cufarjevem gledališču, bo jeseniška mladina prikazala vse svoje delo.

NA JESENICAH RAZSTAVLJA ALBIN POLAJNAR

V mali dvorani Delavskega doma je bila v petek zvečer odprta razstava del akademskoga slikarja Albina Polajnarja iz Bohinja. S tridesetimi razstavljenimi deli je vzbudil Polajnar med Jeseničani veliko zanimanje. Na 30 platinah prikazuje dela zadnjih petih let, v katerih je čutili prehod iz ljubljanske šole na beograjsko akademijo.

DRUGI KONCERTNI VEČER NA JESENICAH

V četrtek zvečer je priredilo Društvo inženirjev in tehnikov na Jesenicah v klubskih prostorih kazine drugi večer resne glasbe. Tudi to pot je program izvajal salonski orkester jeseniške Glasbene šole.

OBISK SREDNJE GLASBENE ŠOLE Z REKE

Kranjska kulturna kronika bo v tem tednu zabeležila pomemben glasbeni dogodek. V Prešernovem gledališču bo namreč v torek, 7. aprila Simfonični koncert Srednje glasbene šole »Ivan Zajca« z Reke. Imena nastopajočih in izbor glasbene literature, ki bo izvajana na tem večeru, nam obetajo prijetno doživetje. M.

v nedeljo smo zabeležili

S PLENUMA OKRAJNE GASILSKE ZVEZE KRANJ

Bohinj, 5. aprila. Danes je bil v Bohinju redni plenum Okrajne gasilske zveze Kranj. Poročilo o delu v preteklem letu je prebral predsednik Metod Rotar. Plenum je dal nove smernice in sprejel nekatere sklepe o graditvi novih gasilskih objektov, hidrantov, vodnih bazenov, o izboljšanju opreme gasilskih društev, o tečajih za strokovno usposabljanje poklicnih in prostovoljnih gasilcev in o vključevanju novih, predvsem mlajših moči v gasilsko organizacijo, o ustanavljanju novih gasilskih društev, o družabnem življenju itd. V razpravi so govorili tudi o gradnji osrednjega Doma gorenjskih gasilcev, ki ga bodo verjetno začeli graditi že letos in sicer nasproti novemu Zdravstvenemu domu v Kranju, zgrajen pa bo v letu 1962. V njem bodo imeli svoje prostore poklicni in prostovoljni gasilci z vse Gorenjske, zato so tudi sklenili, da bodo sredstva zanj prispevale vse gasilske organizacije, občina Kranj, okraj in republiška Gasilska zveza. Dom bodo pomagali graditi tudi s prostovoljnimi delom.

LETNA SKUPŠČINA LOVSKE DRUŽINE JESENICE

Jesenice, 5. aprila. V Kazini na Jesenicah je bila danes dopoldne letna skupščina jeseniške Lovske družine. Iz poročila je bilo razvidno, da je ta družina med najdelavnejšimi v kranjskem okraju. Tudi v bodoče bo skrbela za dokončno ureditev lovskega katastra in za povečanje števila krmilšč, solnic in lovskih steza. Na skupščini sta bila odlikovana z redom II. stopnje lovstva najagilnejša člana, gospodar Vidic in tajnik Goštin.

VISOKA ZMAGA MLADOSTI

Kranj, 5. aprila. V prvem kolu spomladanskega dela prvenstva Gorenjske v rokometu sta bili danes na igrišču Mladost dve prvenstveni tekmi. Prva tekma, v kateri sta igrala Partizan iz Kroke in Mladost II, je imela povsem različna polčasa. V prvem delu so domačini zaigrali kar dobro in dosegli prednost 8 go-

ISKRA ZA 2 KROGA BOLJŠA

Kranj, 5. aprila. Danes dopoldan je bilo na novo zgrajenem strelišču pod visečim mostom v Kranju prvo prijateljsko strelsko tekmovanje z malokalibersko puško v letošnjem letu, ki ga je organizirala Strelska družina iz Iskre. Doseženi so bili dokaj dobri rezultati, če pomislimo, da so tekmovali z novim in še nepreizkušenim orožjem. Rezultati: Iskra 502, Primskovo 484, Sava Kranj 481 Krogov od 750 možnih. Sledijo »Stol« Kamnik, Huje in Tiskanja. Od posameznikov pa so bili najboljši: Lado Brejc, Iskra 119; Franc Peternelj, »Sava« Kranj 112; Andrej Gaser, Primskovo 109 krogov od 150 možnih itd.

SPORT NA GOLNIKU

Golnik, 5. aprila. Danes je bilo na Golniku športno tekmovanje v počastitev 40. obletnice KPJ. V rokometu sta se pomerili moštvi Storičiča iz Golnika in IKS »Iskra« iz Kranja. Po precej boljši igri je zmagala IKS »Iskra« z rezultatom 23:11 (8:4). Ta tekma je bila obenem tudi prvenstvena za spomladanski del tekmovanja v GRP.

V namiznem tenisu je premagala Iskra Golnik z rezultatom 5:1. Tudi šahisti Iskre so zmagali proti domačinom z rezultatom 7:1. V streljanju z zračno puško pa so zmagali domačini s 502 krogi, druga je bila Iskra s 452 krogi in tretje Gorice s 391 krogi.

MEDNARODNI SAHOVSKI TURNIR NA JESENICAH

Jesenice, 5. aprila. V soboto, 28. marca se je pričel na Jesenicah mednarodni šahovski turnir za pokal mesta Jesenice v počastitev 40. obletnice KPJ, ki je bil danes končan. Med udeleženci turnirja so zastopali tudi šahisti iz Avstrije, Zapadne Nemčije in Italije. Med njimi so trije mojstri, šest pa je mojstrskih kandidatov. Dosele je bilo odigranih 10 kol. Po desetem kolu je bil dosežen sledeči vrstni red: 1. Kočevar (Jesenice) 8,5; 2. Lešnik (Jesenice) 8 točk; 3. Siška (Lj.) 7 točk; 4. Strumblj (Jesenice) 6,5 točke; 5. Zihler (Kranj) 6,5 točke; 6. Loosberg (Zah. Nemčija) 6,5 točke itd.

OBISK SREDNJE GLASBENE ŠOLE Z REKE

Kranjska kulturna kronika bo v tem tednu zabeležila pomemben glasbeni dogodek. V Prešernovem gledališču bo namreč v torek, 7. aprila Simfonični koncert Srednje glasbene šole »Ivan Zajca« z Reke. Imena nastopajočih in izbor glasbene literature, ki bo izvajana na tem večeru, nam obetajo prijetno doživetje. M.

NA DNEVNEM REDU V KOMUNAH

M E N Z E

Preskrba delovnih ljudi na Jesenicah je dokaj šibka. Čeprav je 13 menz, oziroma delavsko-uslužbenih restavracij, se v njih hrani komaj 1000 ljudi. To pa je zelo malo za Jesenice, saj ima samo Železarna 7000 delavcev. Ker je toliko majhnih restavracij, je razumljivo, da je hrana tudi dražja, kot bi bila sicer v večjem, urejenem obratu. V teh obratih na Jesenicah je zaposlenih 52 kuharic, ekonomov in strežnega osebja. Če upoštevamo še zaposleno administrativno osebje, upravniške in honorarne delavce, je to osebje, s katerim bi v velikem, sodobno urejenem preskrbovalnem obratu, lahko pripravili dnevno dva do tri tisoč obrokov...

V razgovoru je direktor gradbenega podjetja »Sava« povedal, da imajo razmeroma najboljše urejeno menzo. V njej se hrani povprečno 186 delavcev in uslužbencev, vsi tisti, ki nimajo lastnega gospodinjstva. Za tri izdatne obroke dnevno,

s pol kilograma kruha, plačajo abonenti 160 dinarjev.

Na Občinskem sindikalnem svetu smo pregledali anketo, ki jo je le-ta izvedel v menzah in restavracijah na Jesenicah. Opazili smo nekaj zanimivih podatkov. V menzi »Projekta« na Javorniku se hrani 59 abonentov. Stroški treh dnevnih obrokov so 210 din, abonenti pa plačajo 140 din.

V restavraciji »Triglav« imajo povprečno 70 abonentov. Interesentov je več. Zaradi premajhne zmogljivosti kuhinje pa jih ne morejo sprejeti. Abonent plača za kosilo 100 din, za večerjo 80 din.

Največ abonentov ima DUR Kadrovski dom, in sicer 206, sledi DUR Straža z 200, menza »Sava« s 186 itd. Cena hrani oziroma obrokom je zelo različna. Seveda je tu vprašanje kvalitete hrane. Sama cena še ne pokaže, kje je sorazmerno drago ali poceni.

Abonenti ne plačujejo polnih cen, ampak imajo popust, oziroma za nje plača podjetje. Tako plačujejo za kosilo »Pri konjčku« 105 din (od 129), v DUR Kadrovski dom 90 (od 125), pri »Pošti« 85 (od 120), v DUR Straža 86 dinarjev (od 90) itd. Najvišje cene so vsekakor v DUR Kadrovski dom kjer plača obonent 160 in še Železarna po 75 din za celodnevno prehrano.

Vse to kaže, da je na Jesenicah nujno urediti vprašanje družbene prehrane, zdržiti obstoječe zmogljivosti in preskrbeti delavcem primerno hrano po zmerni ceni. To pa mnogi nestrpnost pričakujejo.

Kvalitativne spremembe cilj pogodbene proizvodnje

Preteklo sredo je bil v prostorih Trgovinske zbornice okraja Kranj občni zbor Kmetijske poslovne zveze Kranj, ki sta se ga razen delegatov in predstavnikov kmetijskih združenj udeležila tudi ljudski poslanec Anton Peternej in predsednik OZZ Kranj, Tone Hafner.

V poročilu o delu v preteklem letu, ni pričakovati večje izboljšave sedanjega stanja.

Leto je bilo med drugim poudarjeno, da je akcija za pogodbeno pridelovanje italijanskih pšenice lani jeseni dobro uspela — plan je bil presežen. Slabše pa letos spomladi pri sklepanju pogodb za pridelovanje krompirja (jedilnega in semenskega) in sena na travnikih. Nekateri zadrugi so odločno odklonile vsako uvajanje pogodbene proizvodnje. Čeprav je bil plan v okviru republike postavljen precej nizko in je temeljil na razpoložljivi mehanizaciji, sklepanje pogodb ni potekalo zadovoljivo. Od planiranih 200 ha površin za semenski krompir je sklenjenih pogodb le za 158 ha (79%), od planiranih 1027 ha za jedilni krompir pa samo 280 ha (28%). Ker gre sklepanje pogodb v teh dneh h kra-

Tako nizek odstotek sklenjenih pogodb ogroža rentabilnost strojne obdelave, ker bodo stroji relativno slabo izkoriščeni. Če povemo še, da površine, za katere so sklenjene kooperacijske pogodbe (skupaj 791 ha), predstavljajo okoli 1900 različno velikih, razdrobljenih in razmetanih parcel, kjer je strojna obdelava zelo težka ali pa sploh ne pride do izraza, se upravičeno sprašujemo, kakšen bo uspeh. Vsekakor bo treba bolj paziti, da slabi rezultati ne bi kompromitirali pogodbene proizvodnje in onemogočili širšo akcijo uvajanja socialističnih oblik sodelovanja med zadrugo in kmetom. Tudi ekonomsko bo treba stimulirati kmete, da se bodo pogodbene površine strnile v večje obdelovalne komplekse in da se bodo sklepale pogodbe za daljšo dobo in ne samo za eno leto. Realna možnost za obdelovanje večjih površin je v tem, da vsi kmetje z nekega področja sklenejo pogodbe za pridelovanje določene pridelke ali da se združijo zemljišča tistih kmetov, ki želijo pridelovati v sodelovanju z zadrugo.

Zelo važen element pogodbene proizvodnje je čimvečja dolgoročnost pogodb. Efekt vložnega dela s strani zadruga (gnojila, seme, obdelava) se pokaže šele po nekaj letih. Pri dolgoročnih pogodbah lahko kmetijska zadruga čvrsteje planira proizvodnjo in poveča naložbe, bolje lahko organizira odkup, ker ima že več let vnaprej predvidene pridelane količine itd. Tudi specializacija in kolobar lahko šele v dolgoročnih pogodbah dobita stvarno osnovo. Vse kaže, da ne gre samo za to, kakšne površine bodo v pogodbeni proizvodnji, pač pa tudi za to, ali je bila s tem storjena kvalitativna sprememba v samem načinu proizvodnje.

Prava pot

Vse bralce reportaže »Pred turistično sezono na Gorenjskem obveščamo, da je bila to prvoaprilska potegavščina. Vendar pa ni bila izmišljena. Vse kar je bilo v njej naštetu so zadeve, o katerih govorimo že vrsto let, da so potrebne in smo imeli zanje že večkrat tudi načrte ali pa jih še imamo, vendar pa jih iz različnih vzrokov doslej še nismo uresničili.

Uredništvo

Iz družbenega načrta in proračuna občine Žiri za leto 1959

„METKA“ in „ALPINA“ se bosta združili

V marcu so tudi odborniki ObLO Žiri potrdili predlog družbenega načrta in proračuna komune, o katerem so volivci na predhodnih zborih podrobneje razpravljali. Iz odloka o družbenem načrtu povzemamo nekaj najpomembnejših smernic.

Vsekakor je za Žirovce največjega pomena, da družbeni načrt predvideva spet znatno povečanje družbenega bruto produkta in narodnega dohodka. V primerjavi z letom 1959 bo družbeni bruto produkt letos večji za 10%, medtem ko se bo narodni dohodek lahko povečal za 14,8%. Da bo moč uresničiti predvideno povečanje, bodo morale vse gospodarske organizacije povečati svojo proizvodnjo — fizični obseg proizvodnje mora porasti, medtem ko morajo biti manjši poslovni stroški. Prav zaradi tega je pričakovati, da se bosta edini industrijski podjetji v občini, tovarni obutve »Alpina« in »Metka«, kmalu združili. Takšen je bil predlog občinskega zbora proizvajalcev, ustrezne sklepe v tem smislu pa sta sprejela že tudi oba delavska sveta omenjenih podjetij. — Z združitvijo bo proizvodnja lahko smotnejša, organizacija

dela in proizvodni proces boljši, manjši pa bodo proizvodni stroški; s tem bi bilo moč industrijsko

NOVI ZVEZNI PREJPIŠI

NOVA ODREDBA
O ODSKODNINI,
KI JO IZPLAČUJE DOZ

Zvezni državni sekretariat za finance je v soglasju s sekretariatom Zveznega izvršnega sveta za promet in zveze izdal dne 9. januarja 1959 novo odredbo o odškodnini, ki jo izplačuje Državni zavarovalni zavod iz naslova obveznega zavarovanja potnikov na prevoznih sredstvih v javnem prometu.

Po novi odredbi izplača državni zavarovalni zavod odškodnino, če se zgodi nesreča na železnici, morski ladji, rečnem, jezerskem ali prekopnem plovilu ali v javnem prometu, in sicer:

- 200.000 din znaša odškodnina, če je posledica nesreče smrt potnika, ki je star več kot 10 let; 100.000 din pa, če je potnik otrok in še ni dopolnil 10. leto starosti.
- če je posledica nesreče trajna popolna izguba splošne delovne zmogljivosti potnika, znaša odškodnina 400.000 din.
- odstotni znesek od 400.000 dinarjev, ki ustreza odstotku, za kolikor se je zmanjšala delovna zmogljivost potnika, če je posledica nesreče trajna delna izguba splošne delovne zmogljivosti.
- največ 100.000 din za dejanske stroške zdravljenja in za dokazano izgubo zaslužka, če potnik zaradi nesreče le za nekaj časa izgubi zmogljivost za delo.

Odškodnino, nastalo pod točko a, b in c izplača DOZ takoj ali v enem letu od dneva, ko se je zgodila nesreča. Stroški za zdravljenje in povračilo za izgubljeni zaslužek pod točko e se izplačuje neodvisno od izplačil, navedenih pod a, b in c, vendar prenehajo z izplačilom zneska za popolno oziroma delno trajno nezmožnost potnika za delo.

Pri ugotavljanju odstotka trajne nezmožnosti se upošteva samo splošna, ne pa poklicna nezmožnost potnika za delo.

T.

ŽIRI

S seje Sveta za notranje zadeve in splošno upravo OLO Kranj

Občinski sveti se uveljavljajo

Svet za notranje zadeve in splošno upravo OLO Kranj je na ponedeljkovi seji razpravljal o sistemu in metodah dela okrajnega in občinskih svetov za notranje zadeve in splošno upravo.

Občinski sveti za notranje zadeve in splošno upravo so bili ustanovljeni leta 1952, z rednim delom pa so pričeli šele leta 1956. V zadnjih dveh letih so se že močno uveljavili in so upravičili svoj obstoj. Skoraj vsi so že osvojili komisijski način dela. Občinski

sveti za notranje zadeve in splošno upravo imajo pravico oziroma dolžnost nadzirati delo organov za notranje zadeve in skrbeti za zadostno tehnično opremo postaj LM v občinah.

Razen pregleda dela posameznih občinskih svetov je zadnja seja okrajnega Sveta za notranje zadeve in splošno upravo imela tudi namen navezati tesnejše stike med občinskimi in okrajnim svetom. Doslej ti stiki niso bili najboljši, kaže pa, da se stanje v zadnjem času precej izboljšuje.

Značilno za delo občinskih svetov je, da so obravnavali in reševali specifične probleme njihovega kraja. Na Bledu so n. pr. največ govorili o turizmu, posebno o ureditvi jezera. Ustanovili so

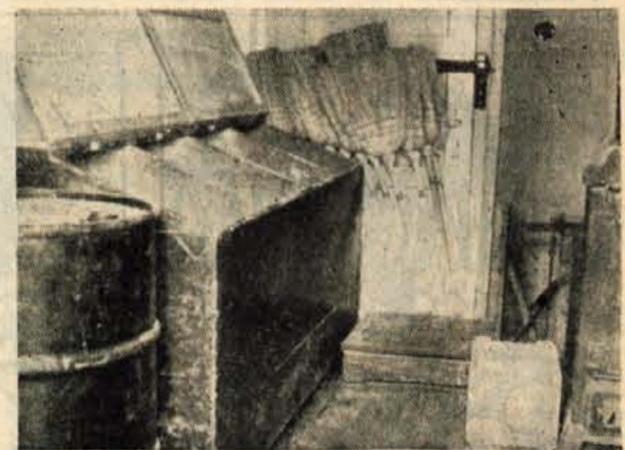
tudi komisijo za pregled dimnih naprav, komisijo za pregled mostov v Vintgarju in komisijo za pomoč odpuščenim obsojencem. V Bohinju kot izrazito turističnem kraju so formirali posebno komisijo za pregled vseh naselij, ki skrbi predvsem za lepši zunanji videz Bohinja. Precej pozornosti so posvetili tudi gorski straži, varnosti prometa na cestah in vzdrževanju mostov. V bohinjski občini je namreč 38 mostov, od tega dobra polovica slabih, ki bi jih bilo treba čimprej popraviti.

Sveti ostalih občin so se ukvarjali v glavnem z vzdrževanjem reda in miru, z varnostjo prometa, s civilno zaščito, požarno varnostjo itd.

T.

V A B I M O
vodstva sindikalnih organizacij, vseh vrst šol, internatov ter organizacij SZDL, da postavite v svojih organizacijah enega ali več polverjenikov Prešernove družbe, obstoječim pa nudite čim več pomoči. Neslove novih poverjenikov pa javljajte svojim občinskim odborom Prešernove družbe ali pa upravi v Ljubljani, Erjavčeva cesta 14/a, telefon 21-048.

**Vsak ponedeljek in petek v „GLASU GORENJSKE“
najnovejši dogodki v besedi in sliki**

Za vrsto let so prebivalci naselja Novi dom v Kranju nezadovoljni, ker v edini prodajalni s špecerijskim blagom niso postrženi tako kot so potrošniki v drugih kranjskih prodajalnah. V trgovini (poslovalnici »Postrežba« Kranj) nimajo na zalogi zadostne izbire blaga, razen tega pa so trgovski prostori tudi higiensko neprimerni. V upravi trgovskega podjetja »Postrežba« smo zvedeli, da si podjetje že dlje prizadeva, da bi lahko zadovoljilo potrošnike. Doslej mu to še ni uspelo. Prodajalna je vsa leta po osvoboditvi v majhnih in neprimernih prostorih; skladišča ni, vode ni in prav tako ni tudi sanitarnih naprav. Zaradi tega je sanitarna inspekcija že večkrat pretihla, da bodo morali poslovalnico v Novem domu zapreti. — Ker je predvidena gradnja trgovskega središča (špecerija, zelenjava, mlekarina in pekarija) v tem predelu Kranju ostala lani le na papirju, bi bilo prav, da bi letos bolj resno razmišljali o njej in uresničili želje potrošnikov.

B. F.

Za človeka gre...

Sličice v premislek

Ambulanta dežurnega zdravnika. Kazalca stenske ure se lenobno pomikata proti eni po polnoči.

»Nikar se ne slačite, doktor! Na dva kraja vas spet kličejo. Otok in neka ženska.« je z obžalovanjem v glasu poročala dežurna sestra zdravniku, ki se je pravkar vrnil od bolnika.

»Nocoj je pa res zakleto,« je trudno zašepetal doktor. Ničesar takega ni bilo v njegovem glasu, kar bi kazalo, da je nejevoljen.

Pet minut kasneje je hitel reševalni avtomobil z dežurnim zdravnikom v temno noč. Snežilo je in brisalec stekla je komaj sproti utras snežinke, ki so se na debelo lepile na vetrobran.

»Daj, poženj,« je nestrpno priganjal zdravnik.

Stroj je živahneje zapel.

»Hitreje ne upam,« se je branil sofer. »Zanaša nas. Preveč je namedio snega.«

Dije ko sta vozila, težja je bila pot. Po dvajsetih minutah naporne vožnje, potem ko sta dvakrat skorajda obtičala v snegu, je avtomobil zapeljal v vas. Tudi hiše z bolnikom ni bilo težko najti. Dvoje blede razsvetljenih oken je zaspano mežikalo v noč.

Se preden je dežurni zdravnik potkal na vrata, so mu odprli.

»Tako sem se že bala, če vas ne bo,« ga je pozdravila ženska. »Ker za menoj pojdite; semkaj prosim! Veste, ves dan je jokal. Zdaj se je umiril. Menda ni kaj hudega.«

Ko je zdravnik prestopil prag sobe, mu je napolnil nosnice jekdek duha po neopranih plenica. Za trenutek je zadržal sapo in se ozrl po bolniku. Ob peči je zagledal košarico z bolnikom.

»Koliko je star?«

»Osem mesecev.«

Zdravnik se je sklonil nad bolnika in se dotaknil bledega ličca. Bilo je ledeno. Otok je drgetal in iz grla so se mu trgali hripavi, onemoglemu joku podobni glasovi. Dvoje plašnih oči z nabreklih vekami je strmelo v zdravnika.

»Položite ga semkaj na mizo. Takoj bomo videli...«

Gube na zdravnikovem čelu so globlje zarezale.

»Ze zjutraj, ko sem odhajala v službo, se mi je zdel nemiren,« je hitela razlagati ženska, ko je s tre-

sočimi rokami razvijala otroka. »Ko pa sem prišla iz tovarne, je revež jokal kot še nikoli.«

»Tudi vi bi jokali...« je spreporoval zdravnik. »Kdaj ste otroka zadnjikrat previli?«

»Vidite, takole joče in joče...«

»Ja, sinoči, ampak...« se je v zadregu branila ženska. »Saj sem naročila...«

»Previjte otroka, pa ne bo več jokal,« je pokazal zdravnik na grmado mokrih pleníc. »Kaj ne vidite, da je otrok moker od glave do pete.«

»Previjte otroka, pa ne bo več jokal,« je pokazal zdravnik na grmado mokrih pleníc. »Kaj ne vidite, da je otrok moker od glave do pete.«

Stroji so ropotaje prepevali svojo veselo pesem; oglušujoče je odmevalo pod visokim steklenim stropom. Najbolj prešerna je bila strojnica tam v kotu obrata. In kako prešerno so odskakovali jekleni ostružki izpod nožev. Podoba je bila, da se je tudi Janez, ki je stregel stroju, nalezel te prešernosti. Požvižgaval je in se od časa do časa sklonil h kosu jekla, ki so ga počasi oblikovala trda rezila.

Janez je začutil na rami roko. Ozrl se je.

»Nikar ne sili z nosom med nože,« je skušal mojster prevpiti stroje. »Kje imaš očala?«

»V predalu,« je prešerno zamahnil Janez.

»Nataknj jih! Boš dobil kaj v oči, potlej pa boš sit,« je svaril mojster.

»Kaj bi s tistim, ko pa skoznje ne vidim. Stekla so motna in razpraskana,« je odgovarjal Janez. »Saj jih drugi tudi ne nosijo. Pol leta že prosimo, da bi nam dali druga očala, pa je vse bob ob steno.«

Mojster je prikimal. »Najmanj desetkrat sem sprožil zavoljo očal. Pa kaj vem, čemu se ne zganajo.«

»Potlej pa pusti,« se je spet zasmejal Janez. »Nečesa pa le ne vem: čemu imamo potlej v tovarni tisto komisijo za higijensko tehnično zaščito, ali kako se že ti-stemu pravi?«

»Menda le zaradi lepšega — zato da nismo brez nje,« se je zasmejal mojster. »Predpis je predpis. Če se ne sučemo po »regelcih«, je koj vse narobe.«

Strojnica je veselo prepevala svojo pesem, ostružki so razposajeno odletavali izpod nožev in švigali na vse strani, in Janez je zadovoljno požvižgaval. Potem je začel obdelovati nov kos jekla. Privil je kolesca in pognal strojnico. Hrešče so se zagrizli noži v jeklo...

»Kaj nisem preveč privil?« se je ustrašil Janez in se sklonil k nožem. »Preveč pobira.«

Ne da bi odmaknil pogled od strojnice, je segel po kolescu, da bi odmaknil rezila.

Janez je nenadoma zastokal in bliskovito pritisnil dlani k obrazu. V levem očesu ga je silno zaskelelo in potok solza se mu je vdrl po licu. Ob bolečin ga je obhajala slabost.

Tovariši so ustavili strojnico.

»Kaj je, Janez?« so silili vanj. Janez je čez čas umaknil roko z obraza. Levo oko je bilo zalito s krvjo. Potem je odšel k zdravniku.

Coz štrinajst dni so mu sneli obvezo.

»No, že kaj vidite?« je vprašal zdravnik.

Janez je gledal... gledal... Sekunde so tekle. Znojne kaplje so mu stopile na čelo. Stiskal je pesti, da so se mu nohti zarili v dlani.

»No, kako?« je nestrpno silil vanj zdravnik.

Janez je molče odkimal...

Naslednjega dne so dobili delavci nova zaščitna očala...

— — —

Ko se je Majda tisto jutro odpravljala na delo, se je slabo počutila. Spreletelo jo je: gripa. Sredi dopoldneva je bilo še slabše. Lice so ji žarela v vročici in noge so bile kot iz svinca.

Kaj, če jo bo položilo v posteljo? Ne, za vsako ceno mora vstajati. V petih letih, kar dela v tovarni, ni zamudila niti ure. In končno — norma...

Popoldne je odšla k zdravniku.

»Gripa. Nekaj dni boste ostali v postelji,« je ugotovil zdravnik.

»Ne morem, tovariš doktor. Samo zdravila mi zapišite,« se je branila Majda. »Stroji bodo stali, če še jaz ležem. Stiri dekleta iz druge izmene so tudi bolna.«

Potem je Majda odnehala. Zdravnik ima konec koncev le prav. Gripa ni bolezen, ki bo jo kazalo podcenjevati. Ko se je peljala proti domu, jo je zaskrbelo. Kaj, če bo morala doma prijeti za delo. Stanovala je namreč pri nekem kmetu na deželi. Postelje in hrane ni plačevala, pač pa je morala pomagati pri gospodinjstvu in na polju.

Majdina bojazen se je uresničila. Brž ko je prišla domov, so ji noložili dela čez glavo. Njeno pričevanje in moledovanje, čes da je bolna, ni nič zaleglo.

»Kar v roke pljuni, pa boš pregnala gripo,« je dejal gospodar z glasom, ki ni trpel ugovora.

Majda je odšla namesto v posteljo — na polje. Dva dni nato so poklicali zdravnika.

Piljučnica...

— — —

Kolikokrat ti bom še rekel, da k poveži lase!« je posvaril stari Tine svojo mlajšo sodelavko, ki se je sklanjala nizko nad stroj. Slap čudovitih plavh las je zdrnil Jani po ramenih in se usipal proti zobatim kolesom.

Jana se je nasmehnila in z malomarno kretljivo popravila lase.

»Videl sem nekaj takega,« je zamišljeno začel Tine. »Videl sem, kako je nekoč kolesje zgrabilo take lase...« — Ni končal. Le z glavo je stresel, kot bi hotel pregnati nevsledne spomine.

»Nič ne skrbite, Tine, saj pazim!« se je veselo nasmehnila Jana.

Za nič na svetu ne bi hotela skriti lepih las z ruto. Pogledi fantov se vendar tako radi ustavljajo na njih...

Tudi poslej se ni zgodilo nič posebnega. Stroji so peli svojo pesem, Tine je od časa do časa posvaril Jano, naj si poveže lase z ruto in zlati slap Janinih las se je včasih nizko spustil proti vajem z zobatimi kolesi.

Nekega dne — na vsem lepem — presunljiv krik... Delavci so obstopili Janin stroj. Potem so pripovedovali:

Zobata kolesa so zgrabila pramen Janinih las. Deklica je omahnila in se oprijela stroja. Po naključju je zašla roka med valje in... Odpeljali so jo v bolnišnico.

»Saj sem jo svaril,« je venomer ponavljal stari Tine, ko je pogledoval proti Janinemu stroju.

— — —

S takimi in podobnimi zgodbicami bi lahko napolnili debelo knjigo in še bi jih ostalo na pretek. Kaj hočemo povedati z njimi? To, da naša varnostna služba v nekaterih podjetjih ne deluje najbolje, pa tudi to, da smo do opravil, ki nam jih le-ta narekuje, zelo ravnodušni. Bolj kot do vsega pa smo ravnodušni do sredstev socialnega zavarovanja, do sredstev, ki nam jih daje družba. In končno: mar ne grešimo tudi zopet lastno varnost in življenje?

S. S.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5,05, 6., 7., 8., 10., 13., 15., 17., 22. in 22,55 uri ter radijski dnevnik ob 19,30 uri.

PONEDELJEK, 6. aprila

8.05 Jutranje glasbeno popotovanje; 9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja; 9.20 Umetne in narodne pesmi poje obrtniški zbor »Enakost« iz Kranja p. v. Viktorja Fabianija; 9.40 Po belih in črnih tipkah; 10.10 Pol ure z našimi pevci; 10.40 Iz filmov in glasbenih revij; 11.00 Vasilij Mirk; Katrica (Poje Slovenski oktet); 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Z obrazom proti viharju; 11.35 Ljubezen po telefonu; 12.00 Havajski zvoki; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Slavica Šikovec: Dobra dozorelost lesa — predpogoj za cepljenje trte; 12.25 Narodne melodije za pevce in orkester; 12.40 Pod neapeljskim soncem; 13.30 Stevan Mokranjac: VIII. in X. rukovet; 13.45 Majhni zabavni ansambli; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Velika skrivnost; 14.35 Primož Ramovš: Divertimento za godalni orkester; 15.40 Listi iz domače književnosti — Mihajlo Lalič: Soba s posebnim vhom; 16.00 V svetu opernih melodij; 17.10 Pevkeva tega tedna; 18.00 Ob mednarodnem dnevu zdravja — dr. Marjan Borštnar: Nekaj mentalno-higijske problematike; 18.30 Športni tednik; 20.00 Pisan spored zabavne glasbe; 20.45 Kulturna tribuna — Fran Albreht: Odmevi naprednega gibanja v naši književnosti; 21.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije; 22.40 Felix Mendelssohn: Trio št. 1 v d-molu za violino, violončelo in klavir; 23.10 Zabavne melodije in popevke; 23.40 Do konca oddaje z orkestrom Paul Weston.

TOREK, 7. aprila

8.05 Koroški pevci, zbor p. v. Pavla Kernjaka; 8.25 Petnajst minut z orkestrom Franck Pourcel; 8.40 Potopisi in spomini — Prežihov Voranc — Na domačih in tujih tleh — III.; 9.00 Valčke Friderike Chopina igra pianist Dinu Lipatti; 9.30 Poje zabavni zbor Norman Luboff; 9.45 Veseli godci; 10.10 Iz del mojstra češke opere B. Smetane; 10.45 Za dom in žene; 11.00 Melodije á la carte; 11.30 Oddaja za otroke; 12.00 Fran Lhotka: Jugoslovanski capriccio; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Slavica Šikovec: Pravilno cepljenje — osnova za uspeh v trsnici; 12.25 Ciganski napevi; 12.40 Poskočne skladbe domačih viharjev; 13.30 Revija slavnihi sopranistik; 14.00 Vedre melodije; 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Humoreska tega tedna — Pan Papaduka: Osebnost; 16.00 Za glasbene ljubitelje; 17.10 Zabavni potpourri; 18.00 Družinski pogovori; 18.10 »S pesmijo in plesi prek madžarskih planjav«; 18.45 Domače aktualnosti; 20.00 Skladbe hrvatskih avtorjev; 20.30 Radijska igra — Ivan Bratko: Teleskop; 21.31 Vladimir Lovce: Klasična

simfonija; 22.15 Domači vokalisti in instrumentalni solisti, orkester in ansambli zabavne glasbe; 23.10 Ameriške popevke; 23.30 Albert Moeschinger: Sonata št. 1 za violino in klavir; 23.45 Godala vam igrajo za lahko noč.

SREDA, 8. aprila

8.05 Popevke, ki jih radi poslušate; 8.25 Drobne orkestralne skladbe; 9.00 Jezikovni pogovori; 9.15 Narodne in ponarodele v priredbah za glas in klavir; 9.30 Prizor in kvartet iz III. dej. Gounodove opere Faust; 9.40 Pet minut z novo pesnico — Marijan Vodopivec: Deček in murn; 9.45 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 10.10 Zaani pevci — znane popevke; 10.30 S programa violinskih virtuozov; 11.00 Poje Komorni zbor RTVL p. v. Milka Škobrnetič; 11.15 Kvintet Jožeta Kampiča in ljubljanski jazz ansambel Igrata za višjo stopnjo: Velika skrivnost; 12.05 B. Leskovic: 5 anekdot za klavir; 12.15 Kmetijski nasveti — Dr. Franc Kovač: Hlevska krvomočnost; 12.25 V gosteh je grupa Dalmatincev; 12.45 Segava klaviatura; 13.30 Veseli hribovci pred mikrofonom; 13.45 Godala v ritmu; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Z obrazom proti viharju; 14.35 Risto Savin: 4 skladbe za violino in klavir; 15.40 Iz krvi rdeče... 16.00 Koncert po željah; 17.10 Sestanek ob petih; 17.30 Pesmi naših partizanov; 18.00 Kulturna kronika; 18.15 Igra Mariborski instrumentalni ansambel; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 2.00 Friedrich Flotow: Marta, opera v 4 dejanjih; 21.00 Glasbena medigra; 22.15 Tričetiri ure z znanimi plesnimi orkestri; 23.10 Nočni koncert.

ČETRTEK, 9. aprila

8.05 Jutranji solistični spored; 8.40 Potopisi in spomini — Prežihov Voranc: Na domačih in tujih tleh — IV.; 9.00 Iz albuma zabavne glasbe; 9.30 Pol ure s solisti ljubljanske opere; 10.10 Po domače... 10.35 Popevke in melodije za razvedrilo; 11.00 Stanojlo Rejčič: Koncert za violončelo in orkester; 11.30 Oddaja za cibicane; 12.00 Pet pevcev — pet popevk; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Franc Lukman: Pomen sadjarske pomočnika v sodobnem sadjarstvu; 12.25 Dva operna biseta; 12.43 Kmečka godba vam igra; 13.30 Peter Iljič Čajkovski: Mozartina, suita; 13.55 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoški; 14.15 Turistična oddaja; 15.40 Na platnu smo videli; 16.00 Izbrali smo za vas; 17.10 Iz italijanskih oper; 18.00 Jernej Pikel: Njegov dan od 0—24 (reportaža); 18.15 S popevkami po Evropi; 18.45 Radijska univerza — Dr. Metod Mikuz: Borba KPJ za enotnost ljudskih množic; 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov; 20.50 Ženske strani v socialni književnosti; 21.30 Iz zakladnice komorne glasbe; 22.15 Po svetu jazz; 23.10 S popevkami v dobro voljo.

Naročajte in čitajte „Glas Gorenjske“ - najbolj bran časopis na Gorenjskem

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Brigada Franceta Prešerna

137

Partizani so bili prepričani, da bodo z Nemci zlahka opravili. Niso vedeli, da je bil sovražnik obvešččen o ustanovitvi brigade, pa je hotel izkoristiti priliko in s tem, da bi okoli njih zbral veliko močnejše sile, uničiti bataljone zdaj, ko so bili vsi zbrani na enem mestu. Nепrestano je dovažal nove okrepitve, z vseh strani so se bližale kolone

138

Tretji bataljon se je po nekajurnem streljanju umaknil. Štab je spregledal sovražni načrt, pa je sklenil, da bo brigada zapustila Martinj vrh. Štela je nekaj nad 500 mož, pa se je v pohodih naslednjih dni uspešno borila s sovražnimi silami, ki so štele okoli 7000 vojakov. Vendar se je prebila preko nemško italijanske meje na Krim v XIV. divizijo

139

Kapitulacijo Italije je brigada dočakala pri Kočevju. V hudih bojih z Italijani in belogardisti je razorožila mnogo sovražnikov in se odlično opremila. Potem se je vkrcala na kamlone in odhitela proti gradu Turjaku, kamor se je zateklo okoli 700 belogardistov, ki so po polomu Italije za debelimi zidovi čakali na nove gospodarje — Nemce.

140

Kamioni s partizani so hiteli proti Turjaku. Pod vrhom turjaškega klanca so borci na prvih kamionih opazili, da se med koruzo ob cesti premikajo oborožene postave zavilanih rokavov. Kdo bi to mogel biti kot belogardisti, ki so v zasedi čakali na partizane. Prva dva kamiona sta se ustavila in borci so skakali z njiju, ko se je iz koruze vsulo po njih.

V ŠPORTU ŠPORT

PORAZ IN ZMAGA

V četrtem kolu slovenske conske lige sta gorenjska ligaš pobrala le pol izkupička. Kranjski Triglav je doma odvezl Grafičarju z izdatno zmago obe točki. Jeseničani pa so morali pot na vroča tla v Hrastnik, kjer jim je Rudar iz Trbovelj nasul ločo golov in so se tako prazen rok vrnil domov.

Za goste sta bila uspešna Podobnik in Hanžič. Oba sta izkoristila napako srednjega krilca Djordjeviča, ki je sicer nasplošno zadovoljil, čeprav je danes prvič nastopil v novi sredini.

Gledalci so bili s prikazano igro zadovoljni. Sodnik Glavič je bil dober, vendar pa bi mu očitali, ker je dovolil ljubljancu Hanžiču dokaj grobo igro.

B. P.

GORENJSKO PODZVEZNO NOGOMETNO PRVENSTVO

PLANIKA (KRANJ) :

BORAC (SKOFJA LOKA) 1:1 (1:0) Kranj, 5. aprila.

Tipična prvenstvena tekma. Prikazano nogomet je bil dokaj dober. Prvi polčas je pripadal Planiki, drugi pa Borcu. Rezultat je po prikazani igri realen. Sodnik Krajčič je sodil zadovoljivo.

PRESENEČENJE V SENČURJU

Senčur, 5. aprila.

Danes je bila v Senčurju odigrana prvenstvena nogometna tekma med Partizanom iz Skofje Loke in domačo Svobodo. Svoboda je vsem domačim ljubiteljem nogometa napravila presenečenje in sicer z zmago nad gosti 3:1 (3:0).

KATASTROFA PREŠERNA

Tržič, 5. aprila.

V prvenstvenem srečanju spomladanskega dela prvenstva Gorenjske je danes popoldne Tržič katastrofalno premagal Prešerna iz Radovljice z rezultatom 11:2 (5:1). Streli golov: Mezek 6 in Palma 5 za Tržič, Gorenjc ter Toplak za Prešerna.

V otvoritveni tekmi spomladanske prvenstvene sezone so Domžale premagale Kamnik s 4:2.

Zadnji športni rezultati

I. ZVEZNA LIGA

Rijeka : Vardar 1:0
Partizan : Sarajevo 1:1
Vojvodina : Budućnost 5:0
Radnički : Velež 4:1
Dinamo : Crv. zvezda 0:0
Željezničar : Hajduk 3:0

II. ZVEZNA LIGA —

ZAHODNA SKUPINA
Lokomotiva : Borac 1:5
Borovo : Trešnjevka 2:1
Šibenik : Proleter 4:2
Elektroštroj : Zagreb 4:4
Sloboda : Odred 3:1

SLOVENSKA CONSKA LIGA

Ljubljana : Sobota 5:1
Krim : Slovan 3:0
Branik : Klavdivar 5:4
Izola : Maribor 2:1
Rudar : Jesenice 6:0
Triglav : Grafičar 5:2 (3:0)

MLADOST : SLOVAN 12:11 (6:5)

Ljubljana, 5. aprila.

V današnji povratni prijateljski rokometni tekmi je ženska ekipa Mladosti iz Kranja dosegla lep uspeh, saj je v Ljubljani premagala eno izmed najboljših slovenskih ekip — Slovana s 12:11 (6:5). Kranjčanke so bile skoraj ves čas v premoči in bi z malo več sreče pri streljanju na gol lahko dosegle večjo zmago. To je bil ponovni dokaz, da se z borbena igro doseže zmaga, četudi je nasprotnik tehnično boljši. Za Mladost so bile uspešne: Bregar Ema 4, Rajgelj Hedi in Butala Marija po 3 ter Kolman Meri in Jankovič Francka po 1.

J-k

MLADOST B : PARTIZAN (Kranj) 8:5 (7:2)

Kranj, 5. aprila.

Danes popoldne sta se prvič srečali v rokometu ženski ekipi Partizana iz Kranja in Mladosti B. Po prikazani igri je rezultat realen.

J. J.

Ugodno prodam 1 ha travnika. Maribor, Naklo pri Kranju 2892

Prodajam kombiniran prešit otroški voziček in kupim športnega. Naslov v oglašnem oddelku 2916

Oddam še dober semenski krompir do 300 kg Böhmov rani in do 500 kg bogatorodne »duguste«. — Praprotnik, Prezrenje, Podnart. 2917

Šivalni stroj Singer v dobrem stanju ugodno prodam. — Marija Podbevšek, Bohinjska Bistrica 83. 2918

Prodajam zlato žepno uro z dvema verižicama. Naslov v oglašnem oddelku 2919

Prodajam poceni spalnico s posteljnimi vložki iz mehkega lesa. Naslov v oglašnem oddelku 2920

Prodajam staro vseljivo hišico na prometnem kraju v bližini Kranja. Naslov v oglašnem oddelku 2921

Prodajam poceni dobro ohranjen pod 6 x 10. Ostrešje uporabljivo za stavbo. Rezar, gostilna pod Kravcem, Cerklje 2922

Prodajalco za prodajo kruha in peciva sprejme parna pekarna in slašičarna Jesenice. Nastop službe meseca maja. 2923

Elektromonterja samostojnega sprejemem takoj. Elektroinstalaterstvo Jansa Franc, Kranj, Cesta St. Zagarja 14 2924

Iščem dekle za pomoč v gospodinjstvu za dopoldanski čas ali mlajšo upokojenko. Ostalo po dogovoru. Prodajam otroški voziček »Tribuna«, tapcirani. Naslov v oglašnem oddelku 2925

Zalokar Vinko iz Spodnjega Brnika 22 preklicujem žaljive besede, ki sem jih 3. februarja 1959 izrekel na sodišču v Kranju zoper Burgarja Petra iz Sp. Brnika 56. 2926

»RADIO«, JESENICE: 7. aprila amer. barvni film »PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE«. 8. do 10. aprila nemški film »KAPETAN IZ KOPENIKA«.

»PLAVŽ«, JESENICE: 9. in 10. aprila amer. barv. film »PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE«. ZIROVNICA: 8. aprila italijanski film »BELE NOČI«.

DOVJE-MOJSTRANA: 8. aprila amer. barvni film »PRIJATELJSKO PREPRICEVANJE«. BLEJ: 7. do 9. aprila zahodnonemški barvni film »NI PROSTORA ZA DIVJE ŽIVALI«.

RADOVLJICA: 7. aprila ob 20. uri ter 8. aprila ob 17,30 in 20. uri amer. film »VIKEND V WALDORFU«; 9. aprila ob 20. uri ameriški barvni film »DAVEK ZA KRUTOST«.

DUPLICA PRI KAMNIKU: 8. in 9. aprila jugoslovansko francoski film »KADAR PRIDE LJUBEZEN«. Predstava v sredo in četrtek ob 20. uri.

PRODAMO!

ZEBLJANE NOSILCE PRIMERNE ZA GRADNJO MOSTOV.

5 kosov višina 1 m, dolžina 11,70 m

5 kosov višina 0,8 m, dolžina 8,25 m.

Interesenti naj se zglašijo v oglašnem oddelku GG Kranj.

ZAHVALA

Ob izgubi ljubega moža, brata, očeta in starega četa

EDMONDA ROZYSKI

delovodja v pokolu iz Kranja, Pot na Jošta 18 se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, posebno zahvala dr. Hriberniku, dr. Bajželjnu za trud in požrtvovalnost.

Zahvaljujemo se vsem, ki so darovali cvetje in vence, zlasti pa sosedom, ki so sočustvovali z nami.

Zaljubljeni: žena Franciška, hčerke Mihala, Elza, Norberd, Ivanka ter sestra Genija in ostalo sorodstvo. Kranj, Jesenice, Lódó — Poljska, Maribor Kranj, dne 6. aprila 1959.

UPRAVNI ODBOR TOVARNE TEKSTILNIH STROJEV IN NAPRAV »KOVINAR« KRANJ

razpisuje delovno mesto

- 1. Vodjo tehničnega sektorja
- 2. Vodjo tehnične priprave čela.

Pogoji:

- 1. Strojni inženir s triletno prakso, ali strojni tehnik s petletno prakso.
- 2. Strojni tehnik s petletno prakso ali z dovršeno delovodsko šolo in desetletno prakso na tem delovnem mestu.

Za obe delovni mesti je zaželeno praksa na vodilnem delovnem mestu.

Prijave poslati do 15. aprila 1959.

Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru.

TOVARNA KLOBUKOV »SEŠIR«, SKOFJA LOKA

razpisuje prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- 1. Telefonska centrala Siemens z 10 priključki
- 2. Večja železna blagajna
- 3. 2 rabljena pisalna stroja »Ideal«
- 4. Rabljeno moško kolo znamke »SK«
- 5. Dinamo stroj za istosmerni tok, moč 1,5 kW

Ogled vsak dan v podjetju od 6. do 14. ure, vključno do 30. aprila 1959.

Redna letna skupščina Okrajne zveze Partizana za Gorenjsko

Med najdelavnejšimi

6000 članov Partizana

Kranj, 5. aprila. Včeraj popoldan je bila v Domu Partizana v Strazišču V. redna letna skupščina Okrajne zveze Partizana za Gorenjsko, ki ji je mimo 90 delegatov iz 30 društev, prisostvovalo tudi več predstavnikov, med katerimi so bili tudi: tajnik Republiške zveze Partizana Slovenije Tomaž Savnik, član IO RZ Partizana dr. Jože Lavričič, tajnik Gorenjske smučarske podzveze Sreeta Grubar, predsednik OK LMS Kranj Zdravko Krivina, predsednik Rokometne podzveze in drugi.

Uprava zveze je poskrbela, da je skupščina potekala kar najbolj nemoteno, vendar se je zavlekla zaradi svoje pomembnosti, pozno v noč. Po poročilih uprave, ki so bila dokaj skrbno in objektivno pripravljena, ni bilo posebne razprave, pač pa se je precej govorilo o objektivnih težavah, ki jih imajo društva z drugimi organizacijami in tudi ObLO zaradi premajhne finančne pomoči, zaradi neurejenih zemljiških knjižnih prepisov nekdanjih športnih domov in igrišč, nadalje, slabi dejavnosti Svetov za šport in telesno vzgojo pri nekaterih občinah, o pomankljavi vadijskega kadra in drugem. Skupščina je nazorno prikazala, da se nekateri Sveti za šport vse premalo zavedajo svojega pomena in dolžnosti in da zaradi

posameznih članov Sveta, ki nimajo pogleda v probleme športa le-ti ne znajo športnih problemov, in telesne vzgoje nasploh prikazati ObLO tako, kakor bi bilo potrebno, zaradi česar so bili ponekod tako slabi odnosi med društvi in občino in s tem v zvezi smešno nizka finančna pomoč. Iz razprave in pa besed, ki jih je skupščina izrekel tov. Savnik, je bilo moč ugotoviti, da je dejavnost gorenjskih društev in pa okrajne zveze, med najdelavnejšimi v Sloveniji. V svojih vrstah imajo včlanjenih kar 5950 članov, od tega 4350 aktivnih in 1590 podpornih.

Uspeh in pomembnost letošnje skupščine je nedvomno tudi v tem, ker je pokazala negativne in pozitivne strani dosedanjega dela in bogate smernice za nadaljnje delo in razvo telesne vzgoje na Gorenjskem. Med pomembnejšimi sklepi in smernicami so tudi: reorganizirano je bilo vodstvo okrajne zveze. Namesto dosedanjih dveh teles: uprave in prednjaskoga zbora, je skupščina izvolila samo eno telo t. j. 9 članov uprave, ki bo imela potrebne komisije. Za predsednika uprave je bil ponovno izvoljen Cene Beznik. Skupščina je nadalje sklenila ustanoviti občinske zveze Partizana, v občinah, ki imajo več partizanskih društev, ker je taka zveza nujno potrebna, da bo v okviru občine povezovala delo društev, ustanavljala nova društva in skrbela za njihovo finančno in materialno stanje. Sklenili so, da jih bodo za sedaj ustanovili v Kranju, Radovljici in na Jesenicah, v drugih občinah pa postopoma. Po sklepu skupščine bo zveza, skupno z novo ustanovljenimi občinskimi zvezami, načrtno pristopila k ustanavljanju novih društev, z geslom da ne sme biti nobene vasi in delavskega naselja, da ne bi bilo partizanskega društva, ali vsaj aktivna. Ustrezni sklepi so bili sprejeti tudi o vadbli, splošni vadbli, specialni vadbli, vadbli za rekreacijo, o predstojeh tekmovalnih, zveznem zletu, ki se ga bo udeležilo nad 500 članov z Gorenjske, o kadrih, propagandi, statistiki, finančnem poslovanju, gospodarski delavnosti, družabni aktivnosti v društvih, o sodelovanju z drugimi društvi in političnimi organizacijami, o koledarju prireditvev za leto 1959, ki so ga sprejeli v celoti, o proslavah in drugem. V letošnjem letu bodo s številnimi nastopi, akademijami in tekmovalni proslavili 40. obletnico ZJK in SKOJ, Dan mladosti, Dan borca, 1. maj, Dan republike in 10. obletnico obstoja organizacije »Partizan« na Gorenjskem.

-an

SMUČANJE

SLAVICA ZUPANČIČ DEVETA MED SVETOVNO SMUČARSKO ELITO

V petek se je vrnila v Kranj 10-članska ekipa smučarjev kranjskega Triglava, ki je zastopala Jugoslavijo na mednarodnem smučarskem tekmovalju na Etni v Italiji. Tekmovalje je organiziral italijanski smučarski klub Monte Rossi — Catania.

Po vrnitvi ekipe v Kranj smo zaprosili vodjo — predsednika SK Triglav tovariša Franca Medjo za krajšo izjavo o poteku tekmovalja. Takole je odgovoril:

»Za letošnje tekmovalje na Etni je SZJ določila naš klub. Tekmovalje je bilo od 27. do 30. marca. Določili smo štiri članice (Zupančičevo, Rutarjevo, Ankeletovo in Jamnikovo) in štiri člane (Rakoviča, Jamnika, Grila in Jociča). Na Etno smo prispeli tik pred tekmovaljem, precej utrujeni in ne pripravljeni. Zbrana je bila vsa svetovna elita iz 15 držav. Nastopilo je 35 ženskih in 48 moških tekmovalcev. Od naših se je najbolje plasirala Slavica Zupančičeva, ki je v veleslalomu zasedla 9. in 10. mesto, v slalomu pa 15. mesto.«

NAŠI NOVINARJI ČETRTI V ZAKOPANIH

Pred kratkim so se vrnilli naši novinarji — smučarji, ki so sodelovali na V. mednarodnih smučarskih tekмах poklicnih novinarjev v Zakopanih na Poljskem. Na tekmovalju je sodelovalo 99 tekmovalcev, med njimi 20 tekmovalk iz 11 evropskih držav in Amerike.

Vse kaže, da postaja ta športnodružabna manifestacija novinarjev tradicionalna in da se iz leta v leto izpopolnjuje, o čemer pričajo rezultati vseh dosedanjih srečanj. Naši novinarji so na tem tekmovalju dosegli četrto mesto za Poljsko, Avstrijo in Švico. Najboljša v veleslalomu sta bila Milan Maver, ki se je uvrstil na 8. mesto in Silvo Matelič, ki je zasedel 11. mesto. V slalomu je zmagal Švicar Marcel Pasche, naši tekmovalci pa so zasedli naslednja mesta: Milan Maver 10., Jože Podobnik 14., Anton Zorko 17., Slavko Nastič 22. itd.

TELESNA VZGOJA

VEČ RAZUMEVANJA ZA TELESNO VZGOJO

V preteklem tednu je imelo kranjsko TVD »Partizane« letni občni zbor. Otvoril ga je predsednik »Partizana«, Milan Ekar, ki je v svojem poročilu nazorno prikazal delo in uspehe v preteklem letu. V poročilu je tudi nanizal težave, s katerimi se že dlje bori društvo; to je: pomanjkanje prostorov in vodnikov.

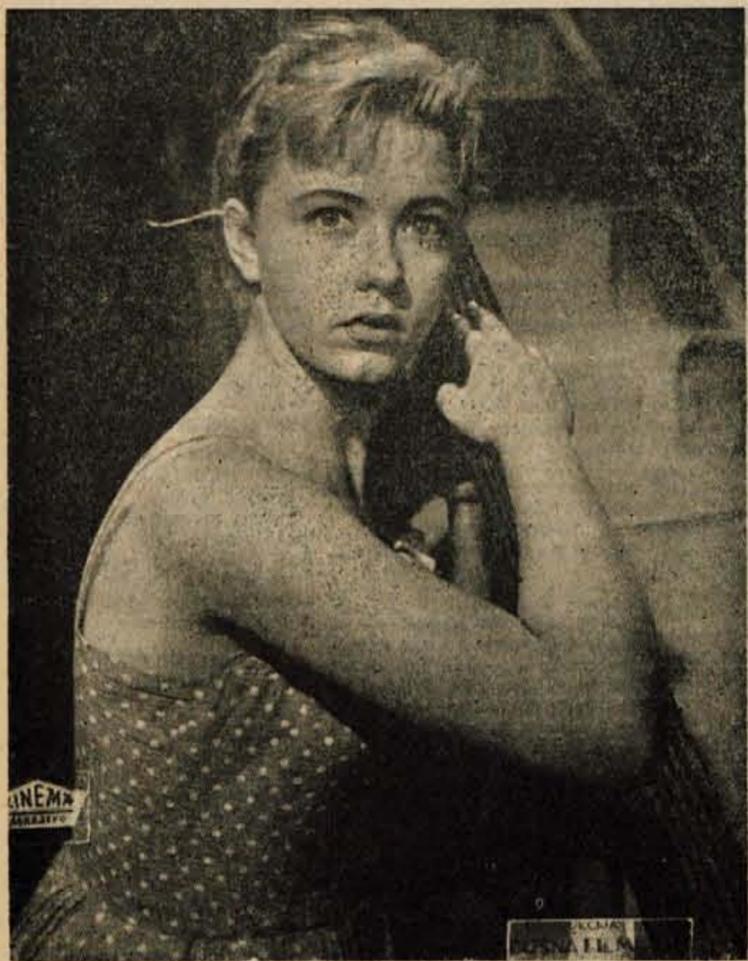
Kranjski »Partizan« namreč še sedaj nima svoje lastne telovadnice in je tako navezan na gostoljubje II. državne gimnazije. Stevilno vodnikov, s katerimi razpolaga, pa ne zadošča potrebam. To sta tudi dva izmed glavnih vzrokov, da število aktivnih članov stalno pada.

V razpravi so največ govorili o premajhni aktivnosti prejšnjega UO, ki ni v celoti izpolnil svojih nalog. Predlagali so tudi, da se je treba takoj lotiti izgradnje igrišča, ki bi bilo v neposredni bližini telovadnice. Sklenili so tudi, da se udeležijo letošnjega zleta Partizana v Beogradu.

Zu-an

Tihotapci za zapahi

Interpol je izsledila in zaprla eno izmed največjih tihotapskih skupin s tobakom in mamili v Sredozemlju

GLEDALI BOMO... Jugoslovanski film »Vrata ostanejo odprta«, ki ga je za Bosnafilmski posnel znani režiser František Čap. — Kaj sta hotela izpovedati scenarist Vladimir Paskaljević in režiser? Predvsem odkrito in pošteno in ne brez optimizma poantrirano besedo o brezdomcih, o vojnih strotah, ki brez doma in svojcev zaidejo na kriva pola in se končno znajdejo na zatožni klopi. Skratka: scenarist in režiser načnjata kompleks vprašanj, katere rešuje naša družba že vsa leta po vojni. O kvalitetah te filmske realizacije bomo spregovorili v eni izmed naslednjih števil. — Na sliki: Milena Dravić v vlogi Marije, ki je naša v Teodorji Arsenovič in Radimiru Vergoviču dobra solгалca.

Skrb za ptice

V normalnih zimah so severnoevropska pristanišča močno prizadeta. V Stockholmu n. pr. morajo ledolomilci stalno vzdrževati plovno pot v notranje mestno pristanišče, ki tudi v najhujši zimi ne zamrzne. Tedaj je Strömman, otok Mälarskega jezera, dobesedno posut s tisoči divjih rac in gosli, ponirkov, galebov in drugih vodnih ptic, ki so se z ledenih puščav med množičnim odtokom pred Stockholmom zatekli v notranje odprte vode. Okrog 20.000 otkov, otkov in čerl je raztresenih pred stockholmsko luko, pot med njimi je dolga nad 80 km. Pozimi je to vse pod ledom in snegom. Mesni zalivi in prelivji pa so plovni in tam je še hrane za premle ptice. Tudi ljudje poskrbijo, da so veliki splavi na vodi vodno založeni s primerno ptičjo hrano. Na tisoče ptic se preriva po njih in tako srečno pričaka čas, ko se v marcu led med otkom stopi, in se ptice znova lahko vrnejo v svoja stara gnezdišča.

Mednarodna policijska organizacija — Interpol — je zaključila v sodelovanju z italijansko, francosko in špansko policijo eno največjih operacij proti tihotapcem cigaret in mamili v Sredozemlju. Samo v Italiji so zaprli 37 tihotapcev, med njimi 18 tujcev. Operacija je obenem odkrila izredno organizacijsko sposobnost tihotapcev, ki so imeli svoje središče v Tangerju v Maroku in od tam vtihotapljali cigarete in mamila skoraj v vse sredozemske države.

Policija omenjenih treh držav je mesece in mesece, noč in dan nadzorovala določena področja, da je prišla tihotapcem na sled. Cariniki so križarili po morjih s patroljnimi čolni, z izvidniškimi letali in helikopterji. Le tako so mogli odkriti vse niti, ki so povezovala eno izmed največjih in najbolj opremljenih tihotapskih organizacij s Francozom Pascalom Molinellim na čelu. Temu Francozu so prišli prvič na sled že pred tremi leti, ko so ujeli enega izmed tihotapcev. Da je resnično on vodja te organizacije, pa so izvedli lani, ko je drugi ujeti tihotapec izdal šefovo ime.

Interpol je obvestila francosko policijo, ki je sprožila veliko akcijo ob vsej francoski sredozemski obali. Ujeli so več članov tihotapske organizacije. V Nizzi so izsledili celo tajno radijsko postajo, ki je vzdrževala šifrirano zvezo s tihotapskimi ladjami. Kmalu za tem so prišli na sled še drugi skupini tihotapcev, ki je pošiljala v Francijo velike denarne vsote, dobljene s prodajo cigaret, vtihotapljenih v Italijo.

Španska, angleška, ameriška, italijanska in francoska policija so zbrale vsaka v svoji državi toliko podatkov, da je mogla Interpol dobri rekonstruirati dejavnost tihotapske tolpe v zadnjih treh letih. Iz tako dobljenega gradiva so ugotovili, da so imeli tihotapeci kar štiri večje tovorne ladje ter kopicico majhnih in hitrih motornih čolnov, ki so provalili vtihotapljene cigarete in mamila na italijanske, španske in francoske obale. To ladje je pretihotapilo v evropske dežele na stotine ton ameriških cigaret in velike količine mamil.

Tihotapci so imeli dobre stike s švicarskimi podjetji, ki so preprodajale cigarete, ostvarili pa so še celo omrežje razpečevalcev mamil. Taki posli so seveda lep čas izvrstno cveteli in prinašali njihovim organizatorjem velikanske dobičke. Tako je imel na primer vodja tihotapcev Molinelli v Franciji in Maroku vrsto barov, hotelov in trgovskih podjetij.

Tihotapci so opravljali svoj posel takole: V tangerju so naložili na večje tovorne ladje do 1500 zabojev ameriških cigaret. Po sredozemlju so plule te ladje do francoskih ali italijanskih teritorialnih voda. Tam so jih ponoči pričakale ribiške ladje, ki so sprejevale tovor in ga spravljale na kopno. Tako ob italijanski kakor ob francoski obali je bilo več takih »pristanišč« na morju. Če ni bilo dovolj ribiških ledij, so tihotapci takoj organizirali še parne z motornimi čolni. Seveda, kakor vsaka nepoštena in nezakonita stvar, je tudi tihotapstvo te velike skupine, šopav dobro organizirano, nekaj časa svetala, potem pa je bilo vsemu konec. Njoni pripadniki so sedaj za zapahi in čakajo na kazni, ki jih bo morda streljila in vrnila v življenje, saj je večina tihotapcev delala le za borbne puri, kajti mastni dobički so ostali v žepih njihovih organizatorjev.

ZANIMIVOSTI

DIANA VARSİ SE JE UMAKNILA S FILMSKEGA SVETA

Znana hollywoodska filmska zvezda Diana Varsi, ki je preteklo leto dobila »Oskarja« za vlogo v filmu »Payton plays«, se je oddala, da ne bo več igrala. Pravi, da ji hollywoodski način življenja ne ugaja. Pričela bo z mirnim življenjem in se vsa posvetila svoji družini.

PEGE NA SONCU

Astronomi praškega observatorija so opazili mnogoštevilne in velike pege na Soncu. Površina dveh največjih peg je večja od 100.000 km² in se jih lahko vidi s prostim očesom.

LICITACIJA V UMETNOSTNI GALERIJ

V Parizu je bila pred nekaj dnevi licitacija v galeriji Charpentier, na kateri je bila prodana vrsta modernih slik in umetniških predmetov v skupni vrednosti 283 milijonov 377 tisoč frankov.

Najdražji je bil portret Marie Bonar Pierra Bonarda, ki je bil prodan za 22 milijonov frankov. Skupen znesek za dve sliki Georgesa Rouaulta pa je znašal 26 milijonov 100 tisoč frankov.

DOBLJENI SPOR

Charlie Chaplin je na sodišču v Kopenhagenu vložil tožbo proti danskemu podjetju za razdeljevanje filmov »Danski avenski film«, češ da so brez njegovega privolenja pričeli s snemanjem nove verzije njegovega filma »Potepuh«. Da se je podjetje izognilo sodišču, je pristalo na Chaplinovo zahtevo in mu izplačalo 21.000 danskih kron.

ZEMLJA

Zemlja je 5,5-krat gostejša od vode in 5.887.613.230.000.000.000 ton težja!

Najbolj razširjena kovina na zemeljski skorji je aluminij (7,86%). Zlata pa je v zemlji 0,000.005%.

ŠTIRINAJSTLETNI ŠTUDENT

Znamenita harvardska univerza v ZDA, ki gre že v 323. leto svojega obstoja, ima menda najmlajšega slušatelja med vsemi univerzami na svetu. To je štirinajstletni Fred Saifer, čudežni otrok iz Kalifornije. Brucovstvo ima že za seboj, zdaj je že drugo leto visokošolec.

Fant je dejansko izreden pojav. 22 mesecev star, je že znal abecedo na pamet, s štirimi leti ni čital le mladinskih knjig, temveč tudi Homerja. Svoje sošolce je v znanju prehiteval tako rekoč bliskovito, da so bili njegovi učitelji primorani prilagajati učni načrt njegovim sposobnostim. Tako se je deček mladostni sen, da bi smel študirati na harvardski univerzi, uresničil izredno zgodaj. Posvetil se je seveda atomski znanosti.

Starost Zemlje ni točno določena, a strokovnjaki menijo, da je stara približno 3.400.000.000 let.

Največji ocean na Zemlji je Tih ocean, ki pokriva 47,31% zemeljske površine. Mnogokrat slišimo v valovih, ki so veliki kot hiše. Najvišje valove na Pacifiku pa je zabeležila posadka »Rampo« 1933. leta, ko so bili valovi visoki 37 metrov.

Najbolj slano morje na Zemlji je Rdeče morje. Njegova slanost znaša 4,1%. Bela planina je najvišji neosvojeni vrh našega planeta. Višina znaša 8830 m. Nahaja se v srednjem delu Himalaje. Leta 1954 je argentinski ekspedicijski manjalo samo še 220 m do vrha. Vodja odprave Francisco Ibanez je umrl, ko so mu amputirali nogo, ki mu je zaradi hudega mraza zmrznila.

ROMAN
II. del
18

VIGENCI

Mimi
Malenšek
Konič

»Ah, ta,« je malomarno rekel Filip Heteri. »Ne vem, če bo mogel prevzeti. Dobavni rok je zelo kratek. — Sicer po on nima dobro kaljenega železa.«

Zastopnik ga je pazljivo pogledal, rekel pa ni nič.

»Družba ima več delavcev, lastno fužino in boljše kaljeno železo. Tudi bi laže pristala na dolgi plačilni rok, ker ima odprt bančni račun in sploh...«

Johan je začudeno in skoro spoštljivo gledal svaka, ki je govoril o Družbi, kot bi bila že stara in dobro vpečljana. Moral si je priznati, da je Filip spreten, toda od naročila si ni veliko obetal.

»Misliš, naj bi prevzeli?« je vprašal. »Tu gre za kupčijo, v katero bo treba vložiti več, kot znaša naš obratni kapital! Pomisli, Filip!«

»No, da! Saj prav zato! Naj vidijo, kaj zmoremo!«

»Dobiček bo majhen!«

»Šest, sedem tisoč. Če se prav obrnemo, tudi več.«

»Misliš?«

»Oh ta račun je preprost! Zgoncu zastopnika ne smemo prepustiti! Ta bi nam naročilo pri prihli odžrl!«

»Kako...« je začel nerodni, debeli Johan, toda Filip se ni zmenil zanj. Obrnil se je k zastopniku, gladek in prijazen, poslovno prizadeven in ravno toliko preprost, da je naredil na Tržačana dober vtis.

»Mislim, da se bomo sporazumeli, gospod,« je rekel. »Seveda se moramo družabniki prej posvetovati. Veste, mi smo solidna družba, zelo solidna družba, gospod. Prav zdaj imamo velika dela, vendar pa si želimo odjemalcev, kakršna je tržaška ladjedelnica. To se pravi stalnih in solidnih odjemalcev.« Nejevoljno je pogledal Johana, ki je z odprtimi usti poslušal njegovo nesmiselno govorjenje. Najbrž ne razume, čemu je treba govoriti, da ima Družba

veliko dela — bedak! Še zinil bo katero in vse pokvaril! Zato je hitro dejal: »Gospod bi si morebiti rad ogledal našo fužino in naprave — Johan, pelji no gospoda... da, in zvečer bomo podpisali pogodbo. Vsaj upam, da bodo družabniki pristali.«

»Ali hočete sklicati sejo?« je rekel zastopnik, ki ga je Filipovo govorjenje lahko zbegalo.

»Sejo, da,« je mirno potrdil Heteri. »No, Johan...« Špan se je težko dvignil in povabil zastopnika s seboj. Težko je razumel Filipovo slepomišljenje. Toda, ker je vedel, da je Filip v teh rečeh edini od družabnikov, ki nekaj razume o stvari, ni ugovarjal. Med vrati se je Heteri nagnil k njemu in šepnil:

»Pazi, da ne pride Zgoncu v roke!«

Johan je pokimal in odšel z zastopnikom proti svoji fužini. Sredi trga sta srečala Dominika. Dominik je zazijal od začudenja — celo na zastopnika vljudni pozdrav je pozabil odgovoriti. Zdaj je vedel, da je že prepozno in da mu je družba iztrgala naročilo. Zdaj mu ne bo preostalo drugega, kot nekaj delavcev odpustiti — pa so že zdaj delali samo še na zalogo!

Zaradi ponesrečene kupčije je celo popoldne slabe volje pohajkoval okrog hiše. Pod noč ga je neslo v Spodnji konec. Previdno se je izognil Heterijevi hiši in za Vigenci neopažen prišel k Šmitku.

Šmitka je našel pri delu. Delavci so že odšli in zdaj je mojster sam nekaj varil pri edinem ognjišču, ki je še gorelo. Druga so bila že zasuta s pepelom. Dominik je obstal pod lučjo, da je njegova široka senca legla čez ves vigenec. Šmitek se je ozrl.

»Delaš?« ga je nagovoril Dominik.

»Delam,« je rekel Šmitek, in kakor bi bil šele zdaj spoznal prišleca: »A, ti si.«

»Luč sem videl, pa sem vstopil,« se je zlagal Dominik. Potem je molče stal in gledal Šmitku pod roke.

»Kaj pa bo iz tega?«

»Lesteneč. Zdaj delam čolnicek za olje.«

»Ali se take reči dobro prodajajo?«

»Se. Gospoda jih ima spet rada. Samo roko moraš imeti zanje in potrpljenje.«

»Mhm...« Dominik je spet pomolčal in gledal, kako Šmitek oblikuje črni čolnicek. Potem je narejeno malomarno rekel:

»Ali ni danes nekakšen agent hodil okrog Heterije?«

»Je. Pravijo, da je prinesel veliko naročilo.«

»Tako? In so podpisali?« Dominik je hropel, kakor bi ga dušilo.

»Zakaj bi ne. Jaz sem tudi prevzel del naročila.«

»Ti? Saj nisi družabnik!«

Šmitku je bilo nekoliko nerodno.

»Heteri mi je prišel ponujat — ali naj bi ga bil zavrnil? Kdo se bo branil dela?«

Dominik se je tiho, zlobno zasmel. »Saj res,« je rekel. In potem, kakor bi mu bilo Šmitka žal: »Takole vas bodo strigili! Kar smilite se mi! Heteri je prevzel naročilo, ki ne bo vrglo počenega groša dobička in ga odrinil vam! Če bi se dalo zaslužiti, bi ga pridržal zase in za Johana.«

»Rok je kratek. Družba sama ne zmore,« je poparjeno zamomljal Šmitek.

»Koliko bo pa plačal?«

Šmitek je že odprl usta, potem pa se je premislil in zviška rekel:

»Lej — ga, pripovedujem naj ti, koliko bom zaslužil! Kdaj pa ti meni kaj poveš? — Sicer si pa včasih delal natanko tako, kot zdaj Heteri! Ti si tudi slabša naročila odrival drugim.«

Dominik je pripombo požrl. »Vprašal sem samo zato, ker sem bil radoveden, ali so podpisali pogodbo,« je rekel hladno. »Agent je bil najprej pri meni, jaz pa se nisem maral podati v ta posej. V izgubo ne bom delal.«

Šmitek se je neopazno nasmehnil. »Tako? Nisi hotel? Čeprav imaš polno skladišče?«